SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1376

av Ingemar Kihlström (KD)

Retreatverksamhet för att minska återfall i brott

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett återupptagande av retreatverksamhet inom Kriminalvården och möjliggöra retreater rikstäckande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Kriminalvårdens uppdrag handlar inte enbart om att verkställa utdömda straff, utan också om att skapa förutsättningar för att intagna ska kunna lämna kriminaliteten bakom sig och återgå till ett laglydigt liv. Ett framgångsrikt rehabiliteringsarbete är därför centralt, både för den enskilda individen och för samhällets långsiktiga trygghet.

Retreatverksamhet har tidigare bedrivits inom Kriminalvården, bland annat på Kumlaanstalten utanför Örebro. Syftet har varit att ge intagna möjlighet till personlig reflektion, inre bearbetning och, för den som önskar, bikt. Genom en avskild miljö och tid för eftertanke kan deltagarna få möjlighet att reflektera över sina livsval, bearbeta tidigare handlingar och utveckla en djupare förståelse för konsekvenserna av den brottslighet de har begått.

Verksamheten har uppskattats av såväl intagna som Kriminalvårdens personal. Trots dessa positiva erfarenheter pausades retreatverksamheten 2018 till följd av

Kriminalvårdens ansträngda platssituation och behovet av att prioritera om verksamhetens resurser. Sedan dess har Kriminalvårdens kapacitet och resursbehov varit föremål för omfattande politiska insatser. Utbyggnaden av anstalts- och häktesplatser är nödvändig för att möta samhällets behov, men det är samtidigt viktigt att utvecklingen av Kriminalvården inte begränsas till fler platser och ökad säkerhet. Rehabilitering och återfallsförebyggande insatser måste ges en central roll i verksamheten.

Retreatverksamhet kan utgöra ett värdefullt komplement till Kriminalvårdens övriga behandlings- och rehabiliteringsinsatser. Genom att skapa utrymme för självrannsakan, ansvarstagande och personlig utveckling kan retreater bidra till att stärka individens motivation att förändra sitt liv. Verksamheten bör kunna erbjudas på frivillig basis och utformas så att den är tillgänglig för intagna oavsett religiös övertygelse. För den som önskar bör det även finnas möjlighet till själavård och bikt.

Det finns ett behov av att närmare undersöka vilka effekter retreatverksamhet har på deltagarnas rehabilitering och risk för återfall i brott. En sådan utredning bör ta till vara tidigare erfarenheter från Kriminalvården, sammanställa relevant forskning och analysera hur verksamheten kan organiseras på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Ambitionen bör vara att retreatverksamhet, om utvärderingen visar att den är ändamålsenlig, ska kunna erbjudas vid de olika anstalterna runt om i landet. En nationell modell som anpassas till de lokala förutsättningarna skulle kunna bidra till en mer likvärdig tillgång till insatsen och skapa förutsättningar för att fler intagna ska kunna dra nytta av den.

Att återuppta och utveckla retreatverksamheten är ett sätt att stärka Kriminalvårdens rehabiliterande uppdrag. Genom att ge fler intagna möjlighet till reflektion, ansvarstagande och personlig utveckling kan samhället bättre stödja vägen bort från kriminalitet. Det är en investering i den enskildes framtid och i ett tryggare samhälle.

Mot denna bakgrund bör regeringen ta initiativ till att utreda förutsättningarna för att återuppta retreatverksamhet inom Kriminalvården, med målsättningen att verksamheten på sikt ska kunna erbjudas rikstäckande på alla anstalter.

Ingemar Kihlström (KD)